

S proljećem dolazi pelud

Barbara, Danijela i Mirela

Znate li što je to pelud te zašto kod nekih ljudi uzrokuje alergije? Dolazi li pelud u različitim oblicima? Kako pratiti pojavu peludi u zraku? Odgovore potražite u tekstu!

Što je zapravo pelud i zašto je ona važna?

Pelud su mikroskopska zrnca koja proizvode biljke kako bi se mogle razmnožavati (muške spolne stanice). Najvažnija funkcija peludi je **oprašivanje biljaka**, a čovjeku služi u istraživanjima geološke prošlosti, arheologiji i forenzici. Pelud se može jesti u obliku cvjetnog praha koji ima veliku hranidbenu i energetska vrijednost. U cijeloj sezoni jedna pčelinja zajednica prikupi oko 30 kilograma peluda!

Na koji način se pelud prenosi od biljke do biljke?

kukcima

vjetrom

pticama

mravima

šišmišima

Što su alergije i zašto one nastaju?

Alergija je prekomjerna reakcija obrambenog sustava na različite čimbenike okoliša, inače neškodljive tvari koje udahnemo, dodirnemo kožom, ili pojedemo. Najčešće se javljaju u djetinjstvu, ali se mogu javiti u bilo kojoj dobi. Procjena je da u Hrvatskoj 7-10% stanovništva boluje od peludne alergije, a 3-5% boluje od astme.

Za nas je važna ona **pelud koja se prenosi putem vjetra**, jer tada može biti udahnuta i kod osjetljive populacije izazvati alergiju. Peludna zrnca su lagana i nošena vjetrom mogu se prenijeti na udaljenosti i do 100 kilometara, a ipak najveći dio peludi, oko 90% ostaje na mjestu otpuštanja.

Rano proljeće vrijeme je cvatnje stabala - breza, lijeska, čempres, hrast, maslina i bor. Tijekom svibnja i lipnja cvjetaju razne vrste trava, a ljeti razni korovi kao što su ambrozija, pelin i kopriva. Upravo ove vrste najčešći su izvor peludi koja izaziva alergije u našim krajevima.

Praćenje peludi u zraku

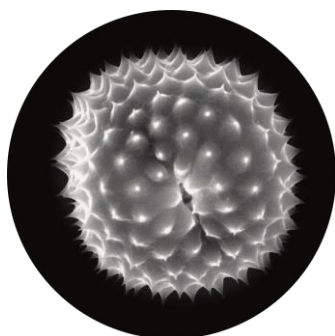
Kako bi u svakom trenu znali nalazi li se u zraku nekih od alergena, osmišljen je **peludni kalendar** koji prognozira početak, trajanje i kraj cvatnje biljnih vrsta koje uzrokuju alergiju. Peludni kalendar za područje Poreča može se pogledati na sljedećem linku: <https://zzjiz.hr/index.php?id=161>

Trenutno stanje koncentracije peludi u zraku prikazuje se u obliku **peludne prognoze**. Od 1. siječnja 2020. godine Zavod za javno zdravstvo Istarske županije započeo je praćenje koncentracije peludnih zrnaca u zraku u gradu Poreču. Uzorkivač je smješten na krovu Doma za starije i nemoćne osobe, (M. Gioseffi 2), a uzroci se uzimaju jednom tjedno. Peludnu prognozu možete pogledati na linku: <https://zzjiz.hr/index.php?id=271>

Za kraj, pogledajte kako izgleda pelud pod mikroskopom!

Svaka biljka ima specifična peludna zrnca koja se razlikuju izgledom i veličinom! Oblik peludnog zrnca je jedan od osnovnih kriterija za determinaciju. Peludna zrnca mogu biti okruglasta, loptasta, jajasta ili nepravilne forme.

pelud ambrozije

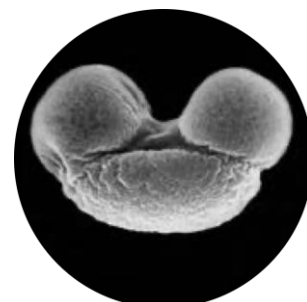
pelud ljiljana

pelud opuncije

pelud bora

Pozivamo sve ljubitelje prirode da nam se obrate ukoliko imaju bilo kakvih pitanja, dilema ili sumnji na promjene u prirodnom okolišu.

<https://www.facebook.com/civporec>

https://www.instagram.com/civ_porec/?hl=hr

<http://civ.iptpo.hr/>